

m o m m y , c a n I

go out

and kill

tonight?

έκδοση μητροπολιτικής χρήσης ενάντια στο στρατό και την οικογένειά

Η ΜΑΜΑ Η ΠΑΤΡΙΔΑ ΚΑΙ Η ΜΑΜΑ-ΠΑΤΡΙΔΑ

Καταρχήν όταν μιλάμε για τη σχέση στρατού και οικογένειας στην Ελλάδα πρέπει να κάνουμε κάτι παραπάνω από ασκίες, δηλαδή για τον ελληνικό στρατό και την ελληνική οικογένεια, με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που τους διακρίνουν.

Δε θα θέλαμε σε καμία περίπτωση να παρουσιάσουμε με μια γενικόλογη αναφορά ή μια στατική ανάλυση, όσον αφορά γενικά και αόριστα το ρόλο του στρατού και της οικογένειας σε θεσμικό, χωρίς να λάβουμε υπόψη μας τόσο το χώρο και το χρόνο που αυτοί οι θεσμοί γνώρισαν την εξέλιξη τους, όσο και τη σχέση αλ-

λμυπόθεσης που αναπτύσσεται μεταξύ τους.

Αναπόφευκτα, αντιμετωπίζοντας το στρατό και την οικογένεια σε δυο θεσμούς με τη δυναμική που τους χαρακτηρίζει, είμαστε εκ των πραγμάτων αναγκασμένοι να ανατρέξουμε στο παρελθόν. Με απότερο σκοπό να κάνουμε όσο το δυνατό πιο οφειές και πιο συγκεκριμένες τις συνθήκες εκείνες, που συντέλεσαν και συντελούν στο να αποτελεί η οικογένεια τις περισσότερες φορές τον προθάλαμο σε σχέση με το ζήτημα της στράτευσης, γι' αυτό νομίζουμε σε όσα πούμε, η ζωγραφιά γίνεται προς το μέρος της οικογένειας.

Δε θα μας αρκούσε όμως μια ανά-

λυση σε σχέση με τους οικονομικο-κοινωνικούς ή ψυχολογικούς παράγοντες που διαμορφώνουν αυτή την κατάσταση και βέβαια δε θα μπορούσε να είναι αυτής ο κύριος στόχος αυτής της έκδοσης.

Ο στόχος για μια ακόμη φορά είναι ο ίδιος: η σύγκριση. Απλά θέλουμε από τη μια να κάνουμε σφαιρικές τους λόγους και τις αυτές της σύγκρισης κι από την άλλη να κάνουμε ξεκάθαρο ότι στην Ελλάδα τουλάχιστον, η σύγκριση με το στρατό σηματοδοτεί και αναπόφευκτη σύγκριση με την οικογένεια.

Η μαμά, η πατρίδα και η μαμά-πατρίδα ζουν κάθε μέρα ανάμεσα μας... Γι' αυτό η σύγκριση δεν μπορεί παρά να είναι καθημερινή...

Θα ανατρέξουμε λίγο στο παρελθόν. Μια ματιά στην ιστορία της ελληνικής οικογένειας μπορεί εύκολα να πείσει τον καθένα ότι αυτή ανέκδοτο αποτελούσε ένα από τα κύρια στηρίγματα της ελληνικής οικονομίας. Η αλήθεια βέβαια είναι ότι η ίδια η δομή της οικονομίας βοήθησε την οικογένεια να παίξει αυτό το ρόλο. Καταρχήν το κράτος ήταν υποχρεωμένο να βοηθήσει οικονομικά με τις επιλογές του, τα κοινωνικά στρώματα εκείνα που στηρίζαν την εθνική κυβέρνηση στον εμφύλιο, μετά το τέλος του πολέμου. Από την άλλη μεριά, η αναπαιξία βαριάς βιομηχανίας, οι διαρθρωτικές αδυναμίες του ελληνικού κεφαλαίου, και η αδυναμία του εκσυγχρονιστικού κομματιού να επιβάλλει τους όρους του, με φορέα την "Ένωση Κέντρου", μετά το δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο, επέτρεψαν σε μεγάλο βαθμό την ανάπτυξη της μικροδιοικητικής παραγωγικής βάση.

Στις δεκαετίες του '50 και του '60, η τάξη των μικροδιοικητικών (βιοτέχνες, μαγαζάτορες, εργολάβοι) γνώριζε ιδιαίτερη άνθηση και αναπαιρύνεται σημαντικά. Οι δυνατότητες κοινωνικής κινητικότητας, η διαρκής ταξική διαπαιδίσθηση, και η άνθηση των οικοδομικών επιχειρήσεων, σε συνδυασμό με όλα τα παραπάνω περιορίζουν αισθητά τη συγκέντρωση του κεφαλαίου.

Κάτω από αυτές τις συνθήκες οι διαρθρωτικές αδυναμίες του ελληνικού κεφαλαίου είναι εμφανείς. Πιο συγκεκριμένα: αναφερόμαστε στο γεγονός ότι στη Ελλάδα, από το 1950 ως το 1974, δε έγιναν δυνατό α) να πραγματοποιηθεί η σύνθεση ανάμεσα σε διαφορετικά στάδια της μεταποίησης β) ο εκσυγχρονισμός που θα απεγκλώβιζε το ελληνικό κεφάλαιο από το ρόλο εμπορο-μεσάζοντα. Κι ενώ σημαντικοί επενδυτές πιέζουν προς την κατεύθυνση του εκσυγχρονισμού, η σύγκριση με την τάξη των μικρομεσαίων επιχειρηματιών δεν φέρνει το επιθυμητό αποτέλεσμα. Έτσι ενώ μέχρι το 1962 έχει επιτευχθεί η κοινωνική ειρήνη, στην πενταετία 1962-67, η Ελλάδα είναι πρώτη σε αριθμό απεργιών και συγκρούσεων στους δρόμους. Η πολιτική λύση που ακολουθήσει παράλληλα με την καθυστέρηση του εκσυγχρονισμού είναι γνοστή: Η επιτακτική δικτατορία, στο σταθερό πρόσωπο της οποίας, κάποιος έβλεπταν την πιθανότητα προσέλκυσης επενδύσεων, ελπίδα μάλλον αβυσσική όπως αποδείχθηκε στην συνέχεια.

Η χροιά τελειώνει, ο εκσυγχρονισμός έχει αναβληθεί και η εμπορία που συναντά μπροστά τον μάλλον είναι πολύ περισσότερη. Η τάξη των μικρομεσαίων διοικητικών έχει σχεδόν πενταπλασιαστεί σε σχέση με τη δεκαετία του '60, ενώ το καθεστώς των πελατειακών σχέσεων στην πολιτική ζωή τα τελευταία εκατό χρόνια (και βάλε), δίνει τη δυνατότητα στην μικρομεσαία τάξη να αποκτάει περισσότερη δύναμη. Με λίγα λό-

για, για μια ακόμη φορά, όποιος είχε "μέσον" είχε παράλληλα τη δυνατότητα να "φταίγει". Και βέβαια ο πιο σίγουρος δρόμος ήταν ο πιο παλιός και ο πιο δοκιμασμένος: η οικογένεια. Εκεί που η ίδια η οικογένεια δεν ήταν μια αυτόνομη παραγωγική μονάδα, τα παρακλάδια της έδιναν το διεξόδο στο θέμα της επαγγελματικής αποκατάστασης. Ο "θείος ο εργολάβος που εξασφάλιζε ένα μεροκάματο στον άνεργο ανιψιό", "ο ξάδερφος στην χοροφύλακη" που εγγυόταν ένα σίγουρο μέλλον μονομηνίας για το στενό συγγενή.

Οι ρίζες της ελληνικής οικογένειας είναι πολύ βαθιές και στα χρόνια που ακολουθούν μέχρι και σήμερα, τα πράγματα δεν έχουν αλλάξει αλλά ξαί και πολύ. Η ελληνική οικογένεια ε-

ξαί και πολύ. Η ελληνική οικογένεια ε-

Μια σειρά άλλων εκβιασμών ακολουθούν...

Η ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΕΡΓΟΔΟΤΗΣ

Η "κοινωνική προσφορά" της οικογένειας δεν εξαντλείται στο θέμα της επαγγελματικής αποκατάστασης. Πολυπληθής στο παρελθόν, με λιγότερα μέλη σήμερα, δεν παύει να αποτελεί τον πρώτο και πολλές φορές πιο σημαντικό χώρο σχέσεων για τα μέλη της.

Στα πρώτα κρίσιμα χρόνια και μέχρι την εφηβεία, αυτή αναλαμβάνει στο μεγάλο βαθμό να "διαπαιδαγωγεί" τα μέλη της σύμφωνα με τους κοινά αποδεκτούς κανόνες, ό,τι κι αν σημαίνει αυτά. Με λίγα λόγια είναι εκείνος ο χώρος που "μαθαίνουν" να δεχόμαστε στα φυσιολογικούς τους πρώτους ξένα γαστρώματα. Η υπακοή στους μεγαλύτερους είναι το πρώτο μάθημα ιεραρχίας που διδάσκειται. Ακολουθούν μαθήματα όπως αυτά "του τούρκου κατακτητή" ή του "αλβανού ληστή", το σίγουρο όμως είναι ότι από πολύ μικρός διδάσκειται την τέχνη της να αποσιώπηται εχθρότητα χωρίς να ξέρεις καν το γιατί.

Ακόμη και σήμερα που αυτό το ρόλο έχουν αναλάβει εξίσου "αδέρ" τα ΜΜΕ η οικογένεια εξακολουθεί να παίζει καθοριστικό ρόλο. Και βέβαια, ας μην αγνοήσουμε καταναγκασμούς, έχει το δικό της τρόπο για να ασκεί τις κάθε λογής πιέσεις. Πολύ εύκολα η ζεστή αγάπη της οικογένειας μετατρέπεται σε θηλιά στο λαιμό, όταν προκύπτουν ζητήματα όπως αυτό της στράτευσης. Ο καλός θεός εργολάβος που συναντήσαμε και πιο πριν, αναλαμβάνει να "συμβουλευτεί" το λεβέντη της οικογένειας, για το πως θα γίνει άντρας, να του διηγηθεί τα γέλια καλά του ελληνικού στρατού ή αντίστροφα να τον απειλήσει για το τι πρόκειται να ακολουθήσει μια πιθανή άρνηση.

Το μόνιμο περιλαμβανέιο όλα και φυσικά εδώ ο οικονομικός εκβιασμός είναι και πάλι παρών. Το όνειρο της καλής δουλειάς εύκολα γίνεται ο εφιάλτης της ανεργίας και η έξοση από τη θαλάσση της οικογενειακής στέγης. Τη θέση "της εκτίμησης και του αλληλοεξαρτήματος" της οικογένειας, τώρα καταλαμβάνουν η απομόνωση και η έκπτωση από τους κύκλους της. Το "κοινό παιδί" της οικογένειας πολύ γρήγορα μεταμορφώνεται σε διατεταγμένο περσιφορικό, που σιγαράει όχι μόνο την ίδια του τη ζωή αλλά και όλους όσους άμεσα σχετίζονται μαζί του".

Η ασφάλεια, η σιγουριά και οι βεβαιότητες που χρόνια καλλιεργεί η οικογένεια γίνονται το πιο ισχυρό μέσο πίεσης για την αναγκαστική στράτευση.

Η πατρική στοργή και η μητρική αγάπη, είναι το χρυσόδοιο γάμια μιας σχέσης πλήρους εξάρτησης που χρόνια οικοδομείται, αφού και στο ζήτημα της στράτευσης θεωρείται χρέος της οικογένειας να αναλάβει "το βάρος της απόφασης", βάζοντας στη άκρη αυτόν που αφορά άμεσα. Πιο από το φάντασμα της οικογενειακής αλληλεγγύης, ξεπροβάλλει η σκληρή πραγματικότητα, η θέληση της ίδιας της οικογένειας να μείνει για πάντα προσκολλημένος στις επιλογές που αυτή κρίνει ιδανικές.

Φυσικά για να πετύχει το στόχο της δε χιτάζει να φταίει στα άκρα. Η μάνα που απειλεί ό,τι θα πεθάνει αν δεν πάει ο γιος φαντάρος και ο πατέρας που δίνει όρκο ότι θα τον σκοτώσει αν τον ίδιο λόγο, δεν είναι τίποτα παραπάνω από τις δύο όψεις του ίδιου νομίσματος.

Το είπαμε και στην αρχή. Η οικογένεια στην Ελλάδα έχει πολύ βαθιές ρίζες και δεν είναι και τόσο "αθώα", όσο θέλει να παρουσιάζεται. Για την ακρίβεια είναι ο πρόβαλος πριν τη στράτευση, είναι "το μαγικό ραβδί", που μεταμορφώνει την πλατιά της γειτονιάς σου, σε κέντρο εκπαίδευσης στην Τρίπολη ή στην Αδελφάν.

ερός και οι
μήρια
έπονται

ΜΠΑΜΠΑ Ο ΣΤΡΑΤΟΣ ΕΙΝΑΙ
ΕΝΑΣ ΑΠΕΡΑΝΤΟΣ ΥΠΟΝΟΜΟΣ
ΠΟΥ ΣΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ
ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ Ο ΘΑΝΑΤΟΣ

ΚΑΛΑ ΚΙ ΕΥ
ΓΙΑΤΙ ΔΕΝ ΠΑΙΖΕΙΣ
ΜΕ ΤΑ ΠΟΤΙΚΑΚΙΑ;

χρειάζεται να πούμε περισσότερα. Η οικογενειακή ζεστασιά έχει αποκτήσει θερμοκρασία ψυχής. Ο οικογενειακός χρόνος προσωρινά παγώνει. Πέραστε στο θαυμαστό κόσμο του νεκρού χρόνου. Δεν υπάρχει.

"Καλωσόριστε στον ενδοξό ελληνικό στρατό..."

Ο ελληνικός στρατός έχει να επιδείξει ένα πλοίο σε αντιδραστηρίσματα παρελθόν και φυσικά αποτελός και αποτελεί και πολύ περισσότερο από ένα μηχανισμό στην επηρέασή του κράτος.

Πιο συγκεκριμένα, υπήρξε σε διάφορα χρονικά σημεία ο κύριος μηχανισμός και ουσιαστικά αντανακλαστής του ίδιου του κράτος. Υπήρξε το "παρελθόν παθί" της ελληνικής κοινωνίας που σε περιόδους κρίσης έπαινε την πρωτοβουλία να βγάλει τη χώρα από το αδιέξοδο.

Από τη λήξη του εμφύλιου κύκλος, ο στρατός αναλαμβάνει να καλύψει το κενό πολιτικής εξουσίας που έχει δημιουργηθεί. Ήταν άλλωστε ο νικητής, ο "εθνικός ήρωας" της κοινωνίας, που έδωσε το "φάντασμα του κομμουνισμού". Κάπου εκεί βρίσκονται και οι ρίζες μιας παλαιάς αξιωματικών που δεκάετη χρόνια αγρότερη, κάτω στον απίλητο του '67, στήνει την πρώτη μετεμφυλιακή δικτατορία. Όπως είδαμε και πιο πριν, εκεί που η επίλυση της συτικής τάξης για εκλογηχορμό συνάντησε ταχύτατα εμπόδια, η μόνη ελπίδα για πολιτική σταθερότητα υπήρξε η πραγματικότητα της χούντας.

Κι αν η δικτατορία είναι η ακραία μορφή της εξουσίας που για χρόνια κατέχει ο ελληνικός στρατός, η ημίση έκδοση της είναι το γεγονός ότι αυτός πάντα φροντίζει να εκπαιδεύεται κατά τον καλύτερο τρόπο, την ανανταρτή οργανωμένη κρατική εξουσία, τουλάχιστον με τη μορφή που τη συναντάμε στην πλειοψηφία των κρατών της ευρώνης. Με λίγα λόγια όπως και τόσο άλλοι μηχανισμοί, η αστενισμός λόγω χάρη, ο στρατός φροντίζει και φροντίζει να διατηρήσει την "αυτονομία" του, λειτουργώντας σχεδόν πάντα με μια λογική "συμφορίας", με τους δικούς της νόμους και κανόνες. Ακόμη και στα πολυ πρόσφατα χρόνια δεν είναι λίγες οι φορές που ανοιχτά και αποκλειστικά, ο στρατός με την αμετάσχετη συμπαράσταση "πατριωτικών πολιτικών", διαφοροποιείται ανοιχτά από τις επιλογές της πολιτικής εξουσίας και έρχεται σε σύγκρουση με αυτή. Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση της Επισκοπής, τον απριλίο του '94, όταν καραβανόσαν και κυνηγούσαν, με την καλή και κακή των πολιτικών, εισβολές σε αλβανικό στρατόπεδο και σκόπευαν τρεις φονιάδες, θέλοντας να επιβάλλουν τη δι-

κιά τους λέξη στις ελληνοαλβανικές σχέσεις, παρότι δεν ήταν αυτή η επίσημη πολιτική των νόμιμων αρχών.

Παρόλα αυτά όρος, επί της ουσίας, ο στρατός τηρεί με θρησκευτική ευλάβεια την αποστολή που του έχει ανατεθεί. Πέρα από το γεγονός ότι μιλάμε για έναν δολοφορικό μηχανισμό που εξυπηρετεί την αναγκαστική πρόσληψη των συμφορών των νόμιμων αρχών σε έναν ενδεχόμενο πόλεμο, ο στρατός χρησιμοποιείται προκειμένου να "πείσει" όσους δεν "πιστεύουν" από την οικογένεια, το σχολείο και τα ΜΜΕ, για το πως είναι οι υποχρεώσεις τους στο κοινωνικό σύνολο.

Η σχολική τιμωρία, αντικαθίσταται από το καπνίσι και βέβαια εδώ τα πράγματα είναι πολύ πιο σοβαρά. Όσοι αρνούνται να υπακούσουν και να πεθαίνουν "σε όσα προστάζει η πατρίς", γνωρίζουν από πρώτο χέρι τη θέληση του στρατού να σε τσιουκίσει και να οβήσει μέσα σου κάθε ίχνος αξιοπρέπειας. Οι επαγγελματίες της βίας ξέρουν καλά τη δουλειά τους, γι' αυτό και καθιστούν στο στρατό επιτηχένεται μέσα από τη βία, ψυχική ή σωματική. Εκεί γίνεται "άναγνος", εκεί το πρότυπο του βίσιου βαρβαρικού αρσενικού γνωρίζεται την απόλυτη καταξίωση πάντα μέσα από την καταπίεση κάθε διαφορετικότητας, με αποκορύφωμα την αντιμετώπιση της ομοφυλοφιλίας. Δεν είναι τυχαίο πως ακόμη και όταν οι στρατιωτικοί γυναικοί σε κρίνουν ανήκανο στράτευσης επειδή είσαι ομοφυλόφιλος, η επίσημη ιατρική γνωμάτευση αναγράφει σε σχιζοφρενικές τάσεις.

Ο στρατός, από το παιδικό μέχρι την υποχρεωτική εξοχολική σπέρση, προσπαθεί να σε αναγκάσει να σηχθείς όχι μόνο το σώμα σου αλλά συνολικά την ανθρώπινη υπόσταση. Αν αυτό επιτυγχάνει τότε όλα σου είναι εύκολα. Ανάμεσα, ο εχθρός υπάρχει και το αν θα είναι τούρκος, αλβανός ή μακεδονός λήγ η σημασία έχει. Από τη στιγμή που αρχίζεις να μισείς τον ίδιο σου τον εαυτό σου εχθρό δεν έχει σημασία το πως θα είναι ο επόμενος. Άλλωστε όλη αυτή η βία που καθημερινά δέχεται στο στρατό, στο βαθμό που εσωτερικεύεται και δεν είναι δυνατό να εκφραστεί, γίνεται δολοφορική υπό την καθοδήγηση των ειδικών της βίας. Οι δολοφορίες, οι βασανισμοί και οι βιασμοί μεταναστών-τρων στα σύνορα, είναι το λογικό αποτέλεσμα

εταιρεία προτασίας με βεβαρμένο παρελθόν

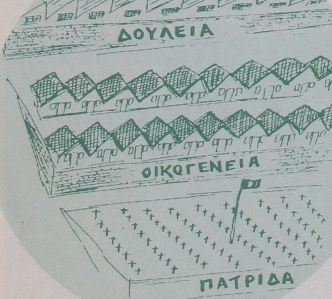
αυτής της διαδικασίας, όταν βέβαια δεν υπάρχει ήδη η προδιάθεση.

Μα κι αν δεν επιτυγχέει κάτι τέτοιο, που είναι το επιθυμητό από την πλευρά τους, το σύγχρονο είναι πως ο στρατός προτίκει να τοκιστεί κάθε πιθανότητα αντίστασης πριν την επικείμενη ένταξή του στην κοινωνία, ώστε αυτή να γίνει με όσο το δυνατό λιγότερα προβλήματα. Ειδικά στην Ελλάδα, που μηχανιστικό κοινωνικοποίησης, όπως τα ΜΜΕ για παράδειγμα, άρρηκτα να αναπτύχθηκαν και ήδη υπάρχουν, όπως το εκπαιδευτικό σύστημα, παρουσιάζουν σοβαρά προβλήματα, ο στρατός αναλαμβάνει μετά την οικογένεια να επιτελέσει αυτή τη λειτουργία. Έρχεται να καλύψει κενά που πιθανά υπάρχουν και κάποιος έτσι δικαιολογώντας τσάκους του σπείλ "ο στρατός είναι σχολείο". Η μόνη λογική που υπάρχει σε τέτοιες εκφράσεις είναι ότι ο στρατός είναι το ίδιο απεχθής και αποκρουστικός με το σχολείο. Η αντίσταση είναι ένας από τους βασικούς λόγους που η πρωτοτυπική θηρία στην Ελλάδα είναι επικερδέστια. Όχι όμως ο μοναδικός.

Η υποχρεωτική στράτευση στην Ελλάδα έχει κι άλλα "επιχειρήματα".

Το πιο βασικό, αυτό που από μικρά παιδιά μας επιβάλλεται, είναι το παραμύθι της μικρής κι αδύναμης χώρας που πάντα αμύνεται. Ο κίνδυνος "έξ ανατολός" το περιφύγει άλλοι της τουρκικής επεκτατικότητας από τη μια και το πρόβλημα της λαθρομετανάστευσης από την αλβανία, που πρόσφατα πρόσφερε φτηνό εργατικό δυναμικό, από την άλλη, επιπλέον σαν νότιο αφεντικό και στους καραβιανάδες να παρουσιάζουν το θέμα της υποχρεωτικής στράτευσης σαν το απλόστοιχο καθήκον κάθε πολίτη. Η προσοχή των ανδρών είναι η καρφάρα που χρόνια πιπιλάνε τα νότια αφεντικά και κάρφιστοι από τους επικριτές τους.

Με αυτό τον τρόπο, ο ελληνικός στρατός υπογοητεύει τη θέση του. Όχι μόνο νομιμοποιείται ο εξαναγκασμός της υποχρεωτικής στράτευσης, ο η σ αλ-

λά γίνεται εφικτή η συστηματική προπαγάνδη της.

Σ' αυτή την προπαγάνδα όμως εκτός από τα παραμύθια που λέγονται, υπάρχουν και πολλές αλήθειες που δε λέγονται. Δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι πέρα από το άλλοθι του ε-ξωτερικού εχθρού υπάρχει η πραγματικότητα του εσωτερικού εχθρού, που επίσης πρέπει να κατασταλεί. Όλοι θυμόμαστε τα φορμάκια του ελληνικού στρατού να ανακινούνται τα λεωφορεία της τότε ΕΑΣ, κατά τη διάρκεια της μεγάλης απεργίας το '92, όλοι θυμόμαστε φαντάρος να μαζεύουν σκουπίδια στη μεγάλη απεργία του σκουπιδιάρηδων παλατιού.

Ο στρατός εγγυητής της ομαλής λειτουργίας της αστικής δημοκρατίας, απεργοσπαστικός μηχανισμός που εξασφαλίζει την ασφάλεια και τη σταθερότητα της κοινωνίας, ο στρατός πρόδρομος υπάλληλος για όλες τις "βρώμικες" δουλειές. Το υπάκοο και αγαπημένο παιδί κάθε Έλληνα.

Το "παιρ" και πριν ο στρατός που έδωσε τον τόπο από τον κομμουνιστικό κίνδυνο κέρδισε, με το καλό ή το κακό, τη συμπάθεια του μέσου Έλληνα. Πάντα σε όσα έκανε δεν ένιωθε μοναχά. Γνωρίζει και γνωρίζει πως ένα μεγάλο μέρος της κοινωνίας βρίσκεται στο πλευρό του. Ακόμα και κατά τη διάρκεια της εισαγωγής χυτών, ο στρατός καταφέρνει να διατηρείται στην εξουσία, συμπεριλαμβανομένης στην ανοχή της "συμμετρικής πλειοψηφίας", και λιγότερο στη δύναμη των όπλων που κατέχει. Κάποιος έτσι ελπίεται το γεγονός ότι ακόμη και μετά την πτώση της χυτών, ο στρατός εξακολουθούσε να διατηρεί τα προνόμια του και το κέρος του.

Για κακή μας τύχη, είχε και έχει συμφέρον όχι μόνο από τα "δεξιά" αλλά κέρμα από τα "αριστερά". Είναι χαρακτηριστικό ότι ειδικά σήμερα που οι εθνικιστικοί τόννοι έχουν ανεβεί κατακόρυφα, η λεγόμενη αριστερή αναγωγή είναι τους φασίστες για το ποσό ανεβένι περισσότερο την πατρίδα. Εκεί που ο δεξιός εθνικισμός θέλει το στρατό να υπερπολιτίσει την εδαφική κυριαρχία του ελληνικού κράτους, ο αριστερός πατριωτισμός του θέλει να προσάψει τη λαϊκή κυριαρχία και την εθνική ανεξαρτησία, απέναντί στην άδικη συμφέρουσα. Όλοι όμως συμφωνούν στην αναγκαιότητα ύπαρξής του.

Μόνο που η ιμπεριαλιστική πολιτική των ντόπιων αφεντικών τα τελευταία χρόνια, δεν επιτρέπει στο στρατό απλά να υπάρχει. Με τις επενδύσεις τους τόσο στο Αιγαίο, όσο και στα Βαλκάνια και στις εμπολιές χώρες του ανατολικού μιλκός έχουν υποθετίσει ένα νέο προφίλ. Ο μύθος της ψυροκόπτασης, της Ελλάδας που συνεχώς ουρμικονομείται έχει από καιρό καταρρεύσει, δίνοντας τη θέση του στην πραγματικότητα της Ελλάδας που επιτίθεται, που έχει τη δύναμη και τη θέληση να επεκτείνει το σύνορά της, φυσικά ή οικονομικά. Αυτή την επέκταση δε θα μπορούσε βέβαια να την στηρίξει ουσιαστικά, ένας στρατός που θα απορρίπτονται από "κληρονομία που εκτελούν το χρέος τους στην πατρίδα". Οι νέες επιλογές των αφεντικών, χρειάζονται ένα νέο τύπο στρατού, έναν έμπιστο φελακό που βέβαια δε

θα δουλεύει με το κορμί. Με άλλα λόγια, αν και η θεωρημένη υποχρεωτική στράτευση λύνει πολλά προβλήματα των αφεντικών, γι' αυτή τη δουλειά μάλλον δεν αρκεί. Τη θέση του εξαναγκασμού παίρνουν τώρα κτήνηρα οικονομικά και όχι μόνο. Ο ελληνικός στρατός είναι η ευκαιρία "να πάσεις την καλή", προσφέρει "τη σιγουριά του σταθερού μισθού και τη χαρά της περιπέτειας". Το "εθνικό καθήκον" είναι μια καλή αφορμή για να αποκαταστήσει επαγγελματικά και να καταδύσει κοινωνικά.

Όλα αυτά με φόντο διαφημιστικά τρέιλερ του ελληνικού στρατού στα ΜΜΕ, που αν μη τι άλλο παρουσιάζουν την εθελοντική στράτευση σαν το ιδανικό θετικό στο φάσμα της ανεργίας. Ο στρατός κατέχει στην αλβανία φράδα το πείλο της αθώοτητας και "εμπλέκει" βασικά διανομή ανθρώπινης βροθείας", οι δολοφονίες της Βουναίας θεωρούνται ιεραιστίοι του πολιτισμού που θα βάλουν τους άπιστους μονοκλήματα στο σκοπό δρόμο.

Και κάπου στο βάθος η οικογένεια δίνει και πάλι το δυναμικό παράδο. Ο φακός ζωμάρει στο γεμάτο δάκρυα πρόσωπο του μπαμπά του εθελοντή, που όμως δηλώνει περήφανος και δίνει παρέρ με τους παπιάδες, τις καλύτερες ευχές του στο λεβέντη του. Η ιστορία επαναλαμβάνεται, πατρις-θηροκία-οικογένεια, μπαμπιάδες-παπιάδες-καρβαβιανάδες όλοι πλάι πλάι κι η εθνική ενότητα σε όλο της το μεγαλείο, κρίμα παιδιά, το έργο το έχουμε ξαναδεί και δε μας άρεσε, δε σκεπτόμαστε να παίξουμε, ούτε καν θα μπορούσε στον κόπο να το ξαναδοθεί, όχι, δεν είναι πως απλά δεν αρκούμαστε στο ρόλο του θεατή, θέλουμε να σας χαλδύσουμε για μια ακόμη φορά την παράσταση, είμαστε η "πένιμη φάλαγγα", είμαστε οι προϊόντες, είμαστε ο "εσωτερικός" σας εχθρός, παιδιά λυπόμαστε, είμαστε ενάντια στο στρατό και την οικογένεια...

...μια σύνθετη ιστορία...

- Να σας πω, μου, να σας τον είνε εκείνη στοργική...Να σας γιατί αλ-λώς θα μπουν οι "ένοι" να βιάσουν ε-μένα, την αδερφή μου, την αρραβ-νιστική σου, άλε...Και τους αρραβ-νιστικούς θα τους αγαπάνε από τον πρώ-το ως τον τελευταίο. Κανείς δε θα γλυ-τωστεί...

- Τι λες πε μάνη, ρήγους εκεί-νες...Εσύ το καλοκαίρι πατήρας μου ήρθαν οι τουρίστες: και τους έ-κανες κάτι τεμενάδες λες κι ήσαν βα-σιλιάδες. Μην αγρίως να λες για τον πατέρα, που διαβάζει στην εφημερίδα πως θα αναιτούν εμάς εργοστάσια οι "ένοι" και χαρίζουν λες και θα τ' ά-νοιγε εκείνος...

- Δε μιλάει γι' αυτούς παιδιά μου απάντησε ο πατήρας του. Γι' αυ-τούς που βλέπουμε στην τηλεόραση να παίζουν στον Ολυμπιακό. Για τους άλ-λους λέει...

- Και ποιο είναι οι άλλοι πε πατέ-ρα, για κάντα μια μωλιά να κατα-λάθουν...

Λάθουν...

- Έλα τώρα που κάνετε πως δεν κα-ταλαβαίνετε. Ποιος τα κάνει αυτά τα πράγματα, δεν ξέρει τρέι; Ποιος σπέρνει τον τρόπο στο διαβό το και δεν αγρίως τριάντα ορθό στο περσάρι τρέ; Ποιος άλλος για μου, ο στρατός, ποιος άλλος...

Εκείνος βέβαια δεν ήταν τόσο α-φελής να πιστεύει πως η "γαμπρι-νιά του υποκρίνεται" απόκτησε πρόβλημα γενικά με τους "Ένοους", ήξερε καλά πως αυτό ήταν το επι-μύθιο, το παραμύθι του να εχά-νεται λίγες μέρες πριν, όταν τον φώναζαν στο τμήμα και του ανή-γειλαν οι μπάτσος το "χωρρόνομο νέο", έπρεπε να υπηρετήσει στη μα-μά πατρίδα αλλά αυτός δε γού-σταρε ούτε τη μαμά, ούτε την πα-τρίδα και φυσικά αυτός που το σκε-φτόταν να πάει να βαράει προο-χές, εκείνος βέβαια τον είχαν αλη

μέρα στο μηχανήρι, δεν ήταν φα-σίστες οι γονείς του, βίκεροι μικρο-αστοί ήταν, σαν κι αυτούς που εβό-ρμηταν χρόνια πριν δηλώναν οπαδοί του χίτλερ, όχι δεν τους μισούσε τους γονείς του, απλά τους αντιμε-τώπιζε σαν αυτό που ήταν, νομοτα-γείς φιλήγοροι πολίτες, τον ζήτη-σαν να κάνει το μαλάκας για να γουν το κοτέλο το τους καλούς, δε χώραγε ένας πρόδοτος στο σπίτι και η αλ-βανία είναι πως τον τελευταίο κορόβι δεν τον χώραγε κι αυτόν το σπύτι, δε το σκέφτηκε και πολύ, θυμήθηκε το φίλο του το Λεύτερη που έμενε γύ-ρω του, έμαθε στις τάξεις του και βρήκε ένα χαλάρωμα και κάτι ψιλά, ένα Camel "οκλήρι", ένα εισιτήριο για να πάει στον Λεύτερη και για "Χρυσή Ευκαιρία" αυτό ήταν όλο...
...χωρίς καν να τους χαϊρεύτηρι άνοιξη την πόρτα και βγήκε έξω- στο δρόμο για τη τσούση, του φάνη-κε ότι χαμολέγαμε...

είμαι ορφανό
δεν πάω στο στρατό

βυλκάνιοι προλετάριοι οκτώβρης '97